

ks. Andrzej Dudek

UNIwersytet Papiński Jana Pawła II w Krakowie

ODNOWIĆ PAMIĘĆ O MIŁOŚCI BOŻEJ, RED. J. WEŁNA, J. KRÓLIKOWSKI,
WYDAWNICTWO KSIĘŻY SERCANÓW, KRAKÓW 2014, SS. 172
(BIBLIOTEKA FORMACJI STAŁEJ, 4)

Niniejsza propozycja wydawnicza jest owocem sympozjum naukowego, które odbyło się 8 czerwca 2013 roku w Sercańskim Ośrodku Krzewienia Kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa. Już sam podtytuł książki wskazuje, że są w niej zabrane *Materiały z sympozjum naukowego poświęconego kultowi Serca Jezusowego*. Okazją do tej sesji naukowej stała się 250 rocznica ustanowienia, przez papieża Klemensa XIII dnia 26 stycznia 1765 roku, liturgicznego święta Najświętszego Serca Pana Jezusa. Warto zaznaczyć, że zarówno na ostatniej stronie okładki, jak i we *Wprowadzeniu* znajduje się błąd merytoryczny, bowiem zamiast mówić o Klemensie XIII, jako promotorze kultu NSPJ, przywołuje się mylnie Klemensa VIII. Fakt ten nie wpływa jednak na wartość zamieszczonych artykułów.

Autor pierwszej prelekcji – ks. Eugeniusz Ziemann – w sposób niezwykle syntetyczny, a zarazem interesujący przedstawia rozwój kultu Serca Jezusowego na ziemiach polskich. Wskazuje na jego źródła w pobożności pasyjnej, mocno zakorzenionej na terenie Polski już od XI wieku, i późniejsze ukonstytuowanie poprzez objawienia Małgorzaty Alacoque z 1675 roku. To współpraca biskupów polskich z zakonami działającymi na naszym terenie oraz ich determinacja w relacji z dykasteriami rzymskimi doprowadziły do wprowadzenia święta liturgicznego z własnym oficjum najpierw tylko w Polsce, a potem w całym Kościele powszechnym.

W drugim artykule ks. Janusz Królikowski, wychodząc od przywołania treści dekretu ustanawiającego liturgiczne święto, porusza problem paradoksu symbolu i symbolizmu w teologii oraz w kultu liturgicznym. Niewątpliwie kult Serca Jezusowego jest głęboko zakorzeniony w symbolice, ponieważ nawiązuje do ludzkiego doświadczenia emocji i uczuć związanych

z symboliką serca. Ta krótka prezentacja jest w zasadzie tylko wstępem do być może przyszłego, obszerniejszego, poszukiwania symbolicznego odnawiania pamięci o boskiej miłości na fundamencie 10 tez filozoficznych, które podkreślają charakter komunikacyjny, a nie apologetyczny symbolu.

Niezwykle interesujące jest także ujęcie zagadnienia Serca Jezusowego, jako „serca odnawiającego”, zaproponowane przez ks. Czesława Noworolnika. To tutaj w sposób oryginalny zostały zaprezentowane najważniejsze myśli z nauczania trzech ostatnich papieży – Pawła VI, Jana Pawła II i Benedykta XVI – pokazujące wartość nabożeństwa do Serca Jezusowego w aspekcie wynagrodzenia i pokuty, które prowadzą do autentycznej odnowy życia chrześcijańskiego. To teoretyczne nauczanie zostało wzmocnione przez zaprezentowanie praktycznych rozwiązań w duszpasterstwie filipińskim, które doprowadziło do odnowy wiary i pobożności narodu. Chodzi tu o tzw. *Program C-O-R (Conversion-Offering-Reparation)* z Roku Maryjnego 1985 oraz program duszpasterski roku 2003/2004 zbudowany na podstawie nabożeństwa dziewięciu pierwszych piątków miesiąca.

Ks. Bogdan Ferdek natomiast, cytując fragmenty encykliki *Haurietis aquas* Piusa XII, poświęconej kultowi NSPJ, opisuje trzy dary Bożej miłości, które stają się widzialne dzięki przebitemu Sercu Jezusa i zarazem stają się drogami ocalenia dla ludzi wierzących; a są to: Eucharystia, Kościół i Maryja.

Ojciec Janusz Mółka swoją prezentację poświęcił zagadnieniu Serca Jezusowego jako „serca formującego” relacje zarówno kościelne, jak i społeczne. Idea przewodnia została zobrazowana wydarzeniami ostatnich wieków, które w obliczu różnorodnych trudności znalazły lekarstwo na utrzymanie jedności narodu i rodzin w nabożeństwie Intronizacji, czyli osobistego lub kolektywnego poświęcenia się NSPJ, dokonywanego przez osoby indywidualne, rodziny, zakłady pracy i wreszcie rządzących państwami oraz konferencje biskupów. W tym zadaniu formacyjnym została podkreślona na polskim gruncie rola nie tylko Małgorzaty Alacoque czy Rozalii Celakówny – wielkiej propagatorki Intronizacji, ale także Dzieło Osobistego Poświęcenia się Najświętszemu Sercu Jezusowemu, które funkcjonuje w Krakowie już od 1946 roku i potrzebuje nowego impulsu, by rozszerzać się na cały kraj po to, aby „Coraz bardziej wzrastało przekonanie, że idea poświęcenia się, czyli ofiarowania siebie Jezusowi Chrystusowi w dobrowolnym akcie miłości, ożywia pobożność i wpływa istotnie na życie duchowe człowieka i na relacje między chrześcijanami oraz komunikację interpersonalną i relacje społeczne” (s. 104).

Ks. Cezary Smuniewski, rozważając aktualność kultu NSPJ w nauczaniu Jana Pawła II, wychodzi od pytania o to, co gwarantuje jakiemuś wydarzeniu aktualność, i stwierdza, że tym, co stoi u jej podstaw, nie jest popyt lub popularność, lecz treść zawarta w przekazie. W związku z tym przywołuje liczne wypowiedzi Jana Pawła II, które z jednej strony są wezwaniem do szerzenia kultu NSPJ, a z drugiej pokazują wymiar trynitarny, eucharystyczny i eklezjalny tegoż kultu. To teoretyczne nauczanie papieskie było poparte osobistym świadectwem życia biskupiego i papieskiego, co również znalazło oddźwięk w tej części opracowania.

Z kolei ks. Tadeusz Michałek, opierając się jedynie na dwóch fragmentach nauczania Jana Pawła II, zechciał zaprezentować Serce Jezusowe jako źródło nadziei dla Kościoła i dla świata, ponieważ przez nie buduje się *cywilizację miłości*. To pobożność oparta na szczególnym nabożeństwie do Serca Jezusa jest w stanie odnowić Kościół rozumiany zarówno jako instytucja, jak i Oblubienica Chrystusa. Staje się impulsem do nieustannego dążenia do świętości osobistej, która uznaje prymat osoby nad rzeczą i etyki nad techniką; i sprawia, że świat i cywilizacja zdążają we właściwym kierunku zamierzonym przez miłość Stwórcy.

Ojciec Andrzej Potocki opisuje natomiast formy i praktyki kultu NSPJ z perspektywy duszpasterskiej. Opracowanie to jest godne polecenia nie tylko ze względu na to, że pokazuje powód, dla którego Serce Jezusa powinno znajdować się w programie duszpasterskim: będąc obrazem żywej i nieskończonej miłości Jezusa, przynagla do odwzajemniania się miłością w codziennych wyborach. Nie zatrzymuje się także tylko na prezentacji znanych już form i praktyk nabożnych zaproponowanych przez wieki ludowi Bożemu, ale jest zbiorem wskazówek praktycznych, pokazujących, jak dzisiaj przesłanie miłości przekazywać poszczególnym grupom duszpasterstwa kościelnego, tak aby nabożeństwo doskonale nam znane nie stało się wyłącznie sentymentalne, ale by naprawdę odpowiadało problemom realnego świata.

Warto zatem sięgnąć do lektury wybranych artykułów w niniejszej książce, choćby po to, by przypomnieć sobie, po co przed 250 laty zostało ustanowione święto ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa i odkryć jego aktualność również w dzisiejszych czasach.